

DOŽIVLJAJ „IZVJESNOSTI I ISTINE”

Provjeravanje znanja potvrđuje rezultate urađenoga te svaki smisleni segment planiranih sadržaja, potpuno logično, mora rezultirati svrhovitom povratnom informacijom. Stoga je važno tijekom nastavnog procesa stvoriti pretpostavke da učenik, kao subjekt za kojeg se sav rad i osmišljava, dobije objektivne i jasne povratne informacije te stekne uvid u dosegnutu razinu znanja, što ga dalje usmjerava na odgovarajuće reagiranje

Nastava, kao temeljna djelatnost škole, postoji radi odgoja i obrazovanja mladih, kako bi postali svjesne i cjelovite individue te stećenim kompetencijama težili samostvarenju, dajući doprinos boljštu življenja u zajednici.

Cinjenično, svaka planska aktivnost teži postizanju željene svrhe, tako da je doživljaj uspjeha i uspješnosti učenja naj vrijedniji rezultat svrhovitosti rada i suradnje u nastavi.

U zadanim sustavu, svrha nastave kao odgojno-obrazovnog procesa određena je nastavnim programom/kurikulumom pojedinačnih nastavnih predmeta. U njezinu kompleksnosti, među njezinim temeljnim, specifičnim obilježjima, utvrđene su *etape nastave*: uvod, obrada, vježbanje, ponavljanje i provjeravanje.

Upravo provjeravanje potvrđuje rezultate urađenoga te svaki smisleni segment planiranih sadržaja, potpuno logično, mora rezultirati svrhovitom povratnom informacijom.

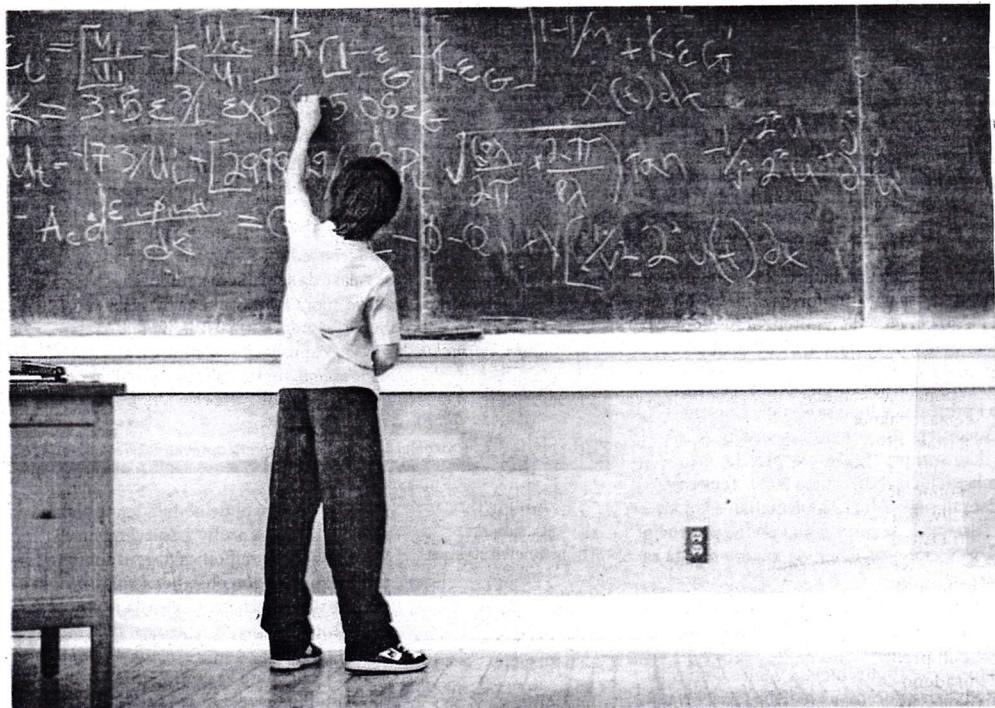
Stoga je važno tijekom stjecanja kompetencija, stvoriti pretpostavke da učenik, kao subjekt za kojeg se sav rad i osmišljava, dobije objektivne i jasne povratne informacije te stekne uvid u dosegnutu razinu znanja, što ga dalje usmjerava na odgovarajuće reagiranje.

PREPOSTAVKE UČINKOVITIJEGL POUČAVANJA

Pokazatelj uspješnosti zajedničkog rada nastavnika i učenika jest „simbolička placa“, a dokumentira se brojčanom ocjenom, koja proizlazi iz opisa razine uspješnosti u postizanju planiranih kompetencija / razine znanja, za svaku nastavnu cjelinu – temu – vježbu, a prema zadanim elementima ocjenjivanja. Razina kompetencije izražava se u obliku jasnih, mjerljivih *ishoda* smještenih na ocjensku skalu: 5 – poželjno ili razina kojoj težimo, do 2 – razina minimalno prihvatljivog. Provjera se provodi različitim načinima, a jedan od uobičajenih načina jesu i pisane provjere.

Učenje počinje motiviranjem učenika i stvaranjem situacija učenja, a to uključuje neka polazišta i ono što treba imati na umu:

- važnost učenikova doživljaja *nastavnika* pozitivnih očekivanja i podrške („kada sam ja mogao, možete i vi“, „mi smo tim i uspjeli smo zajedno“ i sl.);
- doživljaj da nešto može, da je to vrijedno i da je priznato (zamjećeno) najveći je poticaj i motiv svakome od nas. Neosporno,

NAPISALA
Katica Molnar
stručna suradnica
pedagoginja
Srednja škola Isidora
Kršnjavoga, Našice

|||||

uvijek je dobrodošlo: *Hvalite, pohvala znači let jer od nje rastu krlia!*

– pozitivne emocije pokreću i uvjet su učenja. Kao i na svim drugim satima, i ovdje je nužna klima povjerenja i opuštenosti, eliminiranje straha od neuspjeha (a još više, od doživljaja neugode pri komentiranju njegova rada ili „neznanja“). Vrhunac povjerenja izražava se učenikovim slobodnim pitanjima u vezi s bilo kojim detaljem u radu, traženjem pomoći od drugog učenika, uz poticanje učenika da sami smisljavaju načine kako bi im bilo lakše „svladati gradivo“ te se koriste svakim mogućim načinom pomoći i dolaska do rješenja / željenoga rezultata.

METODIČKI KORACI

Neovisno o strategijama, oblicima ili metodama poučavanja, neki metodički koraci mogu dati doprinos učinkovitijem učenju, a time i većem zadovoljstvu i učenika i nastavnika. U tu svrhu donosimo prijedlog metodičkih koraka u pripremanju nastavnog sata ponavljanja gradiva, pri čemu, u pisanoj pripremi, kao idejnom konceptu osmišljavanja učinkovito iskorištenoga nastavnog sata, važno imati na umu:

**POŽELJNO JE UČENICIMA
PRUŽITI PRILIKU ZA REFLEKSIJU
(KAKO SU SE OSJEĆALI, ŠTO
SU „SIGURNO“ NAUČILI) JER
JE „OSVJEŠĆIVANJE“ TEMELJ
„RASTA“, A SVAKI RAZREDNI
RITUAL SLAVLJENJA UČENJA KAO
SPORTSKIE POBJEDE DODANA JE
VRIJEDNOST**

1. **Uvod:** učenike treba podsjetiti na pretodne etape (sate nastave): čemu gradivo služi – što se očekivalo, podsjetiti na glavne pojmove, pravila, iznimke, ukazati na „zamke i teškoće“, na „neizostavne postupke“ i ono što/zašto se nikada ne smije činiti, i sl. Treba ih ohrabriti i uputiti o tome kako će sat teći te da je smisao ponavljanja dobiti jasnu i točnu informaciju o razini njihova trenutačnog znanja (uratka). U uvodu sata još se objasni kako će se ispit provoditi, objasne se kriteriji vrjednovanja (bodovanja) te podsjeti na važnost traženja pomoći

i rješenja za situacije koje im nisu jasne ili su prepreka za uspješno rješavanje zadataka.

2. **Glavni dio** sata polazi od pravila: *vježba se / ponavlja, ono i onako kako će se ocjenjivati*, s tim da se prva vježbanja (prethodnih nastavnih sati) rade grupi, suradnički (može, i uvijek je dobrodošlo po metodi: razmisli, razmijeni, pokaži).

Najvažniji trenutak u pripremanju zadataka / aktivnosti za ponavljanje gradiva jest *grupiranje zadataka* u četiri grupe po složenosti (zahтjevnosti) razine ishoda koje određuju ocjenu uratka. Upravo se u tome krije *tajna svrhovita rada*. Spoznaja da, ako mogu riješiti određenu razinu zadataka i time sigurno dobiti određenu ocjenu, ključ je za osvješćivanje „stanja svoga znanja“ te doživljaj „izvjesnosti i istine“.

Potrebitno je dati učenicima *skalu samovrijednovanja*, pri čemu nam mogu poslužiti i svi načini prethodno korištenoga formativnoga vrijednovanja. Dakako, kreativnost nastavnika i specifičnost situacije određuje nastavne strategije, oblike, metode i tijek rješavanja zadataka, kvalitetu komunikacije te stvaranje radne klime.

3. **Završni dio** sata: dobro je prokomentirati sav rad, zadatke i rezultate, popričati o svim nedoumicanima i nejasnoćama, dati upute kako nešto poboljšati, kako nešto izbjечti, što je potrebno za bolju ocjenu, upozoriti zašto je ta cjelina važna i gdje će se dalje koristiti te još jednom podsjetiti na način vrjednovanja, a poželjno je i pružiti priliku za refleksiju (kako su se osjećali, što su „sigurno“ naučili) jer je „osvješćivanje“ temelj „rasta“, a svaki razredni ritual slavljenja učenja kao sportske pobjede (Jensen), dodana je vrijednost.

POVEZANOST TRUDA I REZULTATA

Provjeravanje znanja pruža i nastavniku i učeniku povratnu informaciju o rezultatima zajedničkoga rada u određenom segmentu nastavnih sadržaja: nastavniku, objektivni uvid u trenutačnu razinu znanja učenika na satu ponavljanja, otklanjanje eventualna iznenadenja, a također mu služi i kao poticaj da nastavi slijediti zamišljeni put ostvarivanja željene svrhe zajedničkoga rada, dok istodobno učenika (samo)procjena kroz mjerljiv, vidljiv pokazatelj razine postignutih ishoda (stjecanje objektivnog uvida u razinu trenutačnoga znanja), oslobođa neizvjesnosti.

Jednostavnim grupiranjem tipova zadataka po razini složenosti, tako da učeniku odmah predoči koju ocjenu može dobiti za urađeno (trenutačnu razinu znanja), uz jasne naznake što je još potrebno za višu ocjenu, prije pisane provjere, presudan je trenutak koji usmjerava cijelokupno daljnje ponašanje učenika i određuje uspješnost zajedničke suradnje učenika i nastavnika.

Doživljaj „povezanosti truda i rezultata“ presudan je za cijelokupni odnos prema radu upravo stoga jer se ogleda u učenikovu doživljaju sigurnosti, doraslosti, izvjesnosti, uspješnosti i njegovih dalnjih izbora ponašanja i temelj je njegove cijelokupne motivacije i angažiranosti. Ako je učeniku jasno što još, konkretno, treba naučiti (učiniti) za višu ocjenu (razinu znanja), nema zapreke da pokušava i dalje se truditi. Naravno, uvijek mu treba pružiti priliku da pokušava rješavati zadatke više razine, bez osjećaja krivnje ili straha od umanjivanja „sadašnje, dostignute“ ocjene.

Ipak, najvažnije je da na satu provjere učenici dobiju zadatke u kojima *nema iznenadenja* te da su sukladni etapi vježbanja: da odgovaraju razinu ishoda i načinu kako je nastavni sadržaj uvježbavan.

Naravno, isti pristup (princip) vježbanju i ponavljanju nastavnih sadržaja može se primjenjivati i u pripremanju za druge oblike provjeravanja.